

verslag

Plenaire vergadering FATF oktober 2019

Aanwezig

Vertegenwoordigers van het ministerie van Financiën, het ministerie van Justitie en Veiligheid, De Nederlandsche Bank, de Autoriteit Financiële Markten, de Financial Intelligence Unit en het Openbaar Ministerie

Strategische herziening

In juni heeft de plenaire vergadering besloten tot een strategische herziening van de huidige werkwijze en procedures om te waarborgen dat de FATF efficiënt en effectief blijft. Het oogmerk is om te bepalen hoe de FATF zijn activiteiten voorziet na afloop van de huidige – vierde – evaluatieronde in 2022. De uitgangspunten en opzet van de herziening zijn tijdens de afgelopen plenaire vergadering op hoofdlijnen vastgesteld. Er zal bijzondere aandacht zijn voor de omgang met jurisdicties met verhoogde risico's. De herziening zal in juni 2021 worden afgerond.

Methodologie m.b.t. Virtual assets en integriteitsrisicos van 'stablecoins'

De FATF heeft het afgelopen jaar de standaarden met bijbehorende toelichting aangepast om te verduidelijken hoe deze moeten worden toegepast op activiteiten rond 'virtual assets'¹. Vervolgens heeft de FATF deze vergadering de methodologie waarmee landen worden geëvalueerd aangepast. Met deze verduidelijking beoogt de FATF een wereldwijd consistente regulering van en toezicht op 'virtual assets' en op 'virtual assets service providers' (VASP's) voor wat betreft AML/CFT²-regelgeving vast te stellen. De aanpassingen aan de methodologie betekenen dat landen vanaf nu in de landenevaluaties ook worden geëvalueerd op het integriteitsbeleid ten aanzien van virtual assets³. De FATF zal nauw contact blijven onderhouden met de sector over de implementatie van de nieuwe standaarden en in juni 2020 de voortgang evalueren. Verder is er gesproken over de integriteitsrisico's die zogenaamde 'stablecoins' met zich meebrengen. Stablecoins zijn virtual assets waarvan de waarde is

¹ FATF gebruikt de term 'virtual assets' in plaats van 'virtual currencies' of 'crypto currencies'. Dit om te voorkomen dat de indruk ontstaat dat sprake is van een wettig betaalmiddel.

² AML/CFT = Anti-Money Laundering /Combating Financing of Terrorism, ofwel anti-witwassen en tegengaan van terrorismefinanciering.

³ De toepassing van de FATF-aanbevelingen op 'virtual assets' impliceert geen regulering voor prudentiële doeleinden of met het oog op bescherming van consumenten of investeerders.

gekoppeld aan een of meerdere andere valuta's en waarvan geclaimd wordt dat ze waardevaster zouden zijn dan andere crypto's. Een bekend voorbeeld van een stablecoin is de Libra. Deze stablecoins vallen in de regel onder de FATF-standaarden, ofwel omdat het gaat om (gereguleerde) financiële instellingen, ofwel om virtual assets. Komende periode zal de FATF verder onderzoeken wat de risico's van stablecoins zijn voor witwassen en terrorismefinanciering. Nederland zal hier een actieve bijdrage aan leveren.

Onderzoek naar digitale identificatie- en verificatiemiddelen

De FATF bevordert financiële innovatie die niet misbruikt kan worden voor illegale doeleinden. In dit kader onderzoekt de FATF de mogelijkheden van nieuwe elektronische identificatie- en verificatiemiddelen (eID) voor cliëntenonderzoek. Ten behoeve hiervan publiceert de FATF een concept leidraad, ter consultatie van belanghebbenden. Beoogd wordt de finale versie van de leidraad eind februari 2020 te publiceren.

Wederzijdse evaluatie van jurisdicties

De evaluatierapporten van Rusland en Turkije zijn besproken. Door middel van *peer reviews* is beoordeeld of de nationale AML/CFT-wet- en regelgeving van beide jurisdicties technisch voldoen aan de FATF-standaarden en in hoeverre deze regimes effectief zijn in het beschermen van de integriteit van het financiële systeem. De rapporten worden naar verwachting in december 2019 gepubliceerd op de website van de FATF.⁴

Jurisdicties met verhoogde risico's

De FATF publiceert twee lijsten waarop jurisdicties staan met strategische tekortkomingen in hun nationale beleid ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. De eerste lijst is het zogeheten *public statement* en bevat jurisdicties die geen betrokkenheid tonen om verbeteringen door te voeren of onvoldoende voortgang hebben gemaakt in het terugdringen van hun strategische tekortkomingen en die een bedreiging kunnen vormen voor het internationale financiële systeem.⁵

In het public statement van 18 oktober jl. staat Noord-Korea weer vermeld met de oproep van de FATF aan alle leden en jurisdicties om effectieve tegenmaatregelen te nemen ter bescherming van het internationale financiële systeem.

Ook Iran wordt genoemd in het public statement. Sinds juni 2016 is de oproep van de FATF om tegenmaatregelen tegen Iran te nemen opgeschort. Iran is toen begonnen de strategische tekortkomingen in nationale AML/CFT-wetten weg te nemen op basis van een met de FATF overeengekomen actieplan. De einddatum voor het voltooien van dit actieplan verstreek op 31 januari 2018, zonder dat Iran

⁴ Zie [http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate)). Van de 39 FATF leden zijn tot nu geëvalueerd Australië, België, Canada, China, Denemarken, Finland, Griekenland, Hong Kong, Ierland, Israël, Italië, IJsland, Maleisië, Mexico, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Rusland, Saudi Arabië, Singapore, Spanje, Turkije, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Zweden en Zwitserland. In het gehele FATF netwerk zijn inmiddels ruim tachtig landen en jurisdicties geëvalueerd. De evaluatie van Nederland staat gepland voor de periode 2020-2021.

⁵ Zie <http://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/public-statement-october-2019.html>

alle tekortkomingen had geadresseerd. Iran laat echter nog wel enige vorderingen zien in het wetgevingsproces. De FATF heeft wederom zijn teleurstelling uitgesproken over het feit dat het actieplan nog niet voltooid is.

Omdat de voortgang op de punten uit het actieplan onvoldoende werd geacht werd in juni een extra maatregel tegen Iran genomen. Dit betrof verscherpt toezicht op bijkantoren en dochtermaatschappijen van banken gevestigd in Iran. Ook werd in de openbare verklaring van juni aangekondigd dat twee andere maatregelen zouden volgen in oktober, als het land niet aan de uitdrukkelijke voorwaarde voldoet om twee VN-conventies te ratificeren.

Iran heeft de noodzakelijke wetgeving in oktober helaas nog niet in werking laten treden. Daarom vraagt FATF alle landen en jurisdicties sinds 18 oktober om aangescherpte rapportageverplichtingen voor financiële transacties met Iran te introduceren en om hogere eisen te stellen aan de verplichtingen voor externe audits van financiële groepen met bijkantoren en dochtermaatschappijen gevestigd in Iran. Deze twee nieuwe maatregelen komen bovenop de bestaande. Het doel hiervan is bescherming tegen de risico's die volgen uit de tekortkomingen in het Iraanse AML/CFT-regime.

Indien Iran in februari 2020 het VN-verdrag tegen transnationale georganiseerde misdaad (Palermo Conventie) en het VN-verdrag ter bestrijding van financiering van terrorisme niet heeft geratificeerd in lijn met de FATF-standaarden, dan zal de FATF de opschorting van tegenmaatregelen beëindigen. Dit zal als gevolg hebben dat alle jurisdicties effectieve tegenmaatregelen tegen Iran moeten nemen. Het land krijgt hiermee een laatste kans om de betreffende VN-verdragen van kracht te laten worden. In de tussentijd blijft Iran op het public statement staan met de oproep om verscherpt cliëntenonderzoek te verrichten bij zakelijke relaties en transacties met personen of entiteiten uit Iran. De tekst van het public statement is te vinden op de website van de FATF.⁶

De tweede lijst die de FATF publiceert is getiteld *Improving global AML/CFT compliance*.⁷ Deze lijst bevat landen die strategische tekortkomingen hebben in hun nationale regimes ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering en die gecommiteerd zijn om deze tekortkomingen aan te pakken. Tijdens afgelopen plenaire vergadering zijn IJsland, Mongolië en Zimbabwe aan de lijst toegevoegd, vanwege de strategische tekortkomingen in het nationale AML/CFT-regime van deze jurisdicties. Zij hebben zich politiek gecommiteerd aan een FATF-actieplan om die tekortkomingen te adresseren. Tunesië, Ethiopië en Sri Lanka hebben hun actieplan succesvol afgerond en maken geen onderdeel meer uit van deze lijst. In totaal staan twaalf landen op de lijst.⁸

De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten publiceren na elke plenaire vergadering een bericht op hun websites, met verwijzingen naar de nieuwe lijsten. Op diezelfde websites wordt toegelicht welke (aanvullende) maatregelen Nederlandse financiële instellingen dienen te nemen in het kader van de naleving van de Wwft, om het verhoogde risico ten aanzien van relaties met

⁶ Zie voetnoot 5.

⁷ Zie <http://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/fatf-compliance-october-2019.html>

⁸ De Bahama's, Botswana, Cambodja, Ghana, IJsland, Jemen, Mongolië, Pakistan, Panama, Syrië, Trinidad en Tobago en Zimbabwe.

ingezetenen van deze landen en het uitvoeren van transacties van of naar deze landen te mitigeren.

Rapport over transparantie m.b.t. uiteindelijk belanghebbenden van juridische entiteiten

Deze plenaire vergadering heeft de FATF een rapport met *Best Practices on Beneficial Ownership for Legal Persons* aangenomen. Dit paper is gepubliceerd op de website van de FATF⁹. In het paper wordt geconcludeerd dat transparantie over de uiteindelijk belanghebbenden essentieel is voor effectief AML/CTF beleid.

Project over illegale handel in wilde dieren

Sinds 1 juli 2019 heeft China de Verenigde Staten opgevolgd als voorzitter van de FATF. Een van de prioriteiten van het Chinese voorzitterschap is om financiële middelen voortkomend uit illegale handel in wilde dieren tegen te gaan. Het beoogde doel van dit project is om veelgebruikte leveringsketens en betalingsmethoden in beeld te brengen. Ook zal worden ingegaan op publiek-private en internationale samenwerking. Het streven is het project in juni 2020 af te ronden.

⁹ Zie: <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/best-practices-beneficial-ownership-legal-persons.html>